

PRESENTACIÓ DE L'ASSIGNATURA

Titulació		Licentiat in Historia, Archaeologia et Artibus Christianis (120 ECTS) (Equivalent al títol universitari de Màster [BOE 22/04/2015])				
Assignatura		MSEA002 MONAQUISME ANTIC. ARQUEOLOGIA I FONTS ESCRITES				
Curs	2020-2021	Itinerari/Especialitat	Arqueologia i Arts	Àrea		Seminari
Cicle	Segon	Període lectiu		2 Sem	ECTS	2,5
Professor/a	Mateu Riera i Sergi Grau			Llengua	Català	

Descripció de l'assignatura

El curs té com a objectiu una aproximació al monaquisme cristià fins al segle VII dC.
El curs està estructurat en dos grans blocs, un dedicat a les fonts escrites i l'altre a les fonts arqueològiques.

Temari abreujat

1. Introducció terminològica, històrica, cronològica i bibliogràfica.
2. Antecedents i orígens del monacat cristià.
3. Estudi de les vides dels principals impulsors del monaquisme antic: pares (i mares) del desert, Antoni, Pacomi, Pal·ladi, Basili...
4. Anàlisi comparativa de les principals regles monàstiques primitives.
5. L'ascetisme cristià: orígens pagans i desenvolupaments en l'eremitisme i el cenobitisme antics.
6. Apunts sobre litúrgia i himnografia cristianes antigues.
7. El monacat egipci.
8. El monacat palestí i siríac.
11. El monacat a la Mediterrània occidental.

Bibliografia bàsica

AAVV 2002, *Apotegmes dels pares del desert*, intr. de J. Torner, trad. de J. Vives, Barcelona.

ANÒNIM 1994, *Regla del mestre*, trad. V. Sella, Barcelona.

ANÒNIM 1998, *Vida de sant Pacomi*, trad. M. Estradé, Barcelona.

ATANASI 1989, *Vida de sant Antoni*, trad. D. Codina i M. Estradé, Barcelona.

BASILIO DE CESAREA 2015, *Reglas Morales*, trad. A. C. Capboscq, Madrid.

BIARNE, J. 2000: "Le monachisme dans les îles de la Méditerranée nord-occidentale", *Revista di Archeologia cristiana*, LXXVI, 351-374.

BROWN, P. 1971: "The Rise and Function of the Holy Man in Late Antiquity", *The Journal of Roman Studies*, 61, 80-101.

BROWN, P. 1997: *El primer milenio de la cristiandad occidental*, Barcelona.

CODOU, Y.; LAUWERS, M. 2009: *Lérins, una île sainte de l'Antiquité au Moyen Âge*, *Collection d'Études Médiévales de Nice*, 9, Turnhout.

- COLOMBÁS, G.M. 1974: *El monacato primitivo*, 2 vols., Madrid.
- HORN, W; WHITE MARSHALL, J. W.; ROURKE, G. D. 1990: *The forgotten hermitage of Skellig Michael*, Japó.
- LÓPEZ QUIROGA, J; MARTÍNEZ TEJERA, A. M.; MORÍN DE PABLOS, J. (Eds.) 2007: *Monasteria et Territoria. Elites, edilicia y territorio en el Mediterráneo medieval (siglos V-XI)*, BAR International Series S1720, Oxford.
- MASOLIVER, A. 1978: *Història del monaquisme cristià. I Des dels orígens fins a sant Benet*, Montserrat.
- MORENO, F.J. 2011: *La arquitectura monástica hispana entre la Tardoantigüedad y la Alta Edad Media*, BAR International Series 2011, Oxford.
- MUNDÓ, A. 1957: "Il monachesimo nella Penisola Iberica fino al secolo VII. Questioni ideologiche e letterarie", *Il monachesimo nell'Alto Medioevo e la formazione della civiltà occidentale*, Spoleto, 73-108.
- PAL·LADI, *Història lausíaca*, trad. A. Ramon i Arrufat, Barcelona.
- PENCO, G. 1961: *Storia del monachesimo in Italia dalle origini alla fine del Medioevo*, Milano.
- PRICOCO, S. 1978: *L'isola dei santi. Il cenobio di Lerino e le origini del monachesimo gallico*, Roma.
- PRICOCO, S. 1992: *Monaci filosofi e santi. Saggi di storia della cultura tardoantica*, Soveria Mannelli.
- RIERA RULLAN, M. 2017: *El monacat insular de la Mediterrània Occidental. El monestir de Cabrera (Balears, segles V-VIII)*, Studia Archaeologiae Christianae, 1, Barcelona.
- WORTLEY, J. 2019: *An Introduction to the Desert Fathers*, Cambridge.